

Oisterwijk.

Den 30^{en} Juli 1896 bezocht ik de gemeente Oisterwijk. Te om-
streeks 5 1/2 van Berkel vertrokken, kwam ik te ongeveer 6 1/2
aan het raadhuis te Oisterwijk aan.

Op de grenzen van Berkel en Oisterwijk stond een talrijke
eerewachter onder commando van den Heer Bolsius mij op te
wachten. Onder een mooie speech verzocht Bolsius mij
zijn geleide aan te nemen. —

Buiten de kom van Oisterwijk waren de harmonie en
tal van oude gilden en verdere gezelschappen te zamen
gekomen om zich, met mij in het midden, tot een stoet
te vormen. Meer een lange speech van een willekeuri-
gen abijnheer, en daar trok ik heen, eerst door nauwe
en later door breede straten van Oisterwijk. — Ten slotte
kwamen we op een groot plein, midden op hetwelk een
klein gebouwje staat, hetwelk is ingericht als raadhuis.
We trokken eerst het heele plein rond, de gilden met
hunne vendelaars en trommelslagers voorop, daar
achter allerlei gezelschappen en met ons een maspha-
volk. — Op het versierde raadhuis vond ik D. en W.;
met hen zat ik eenigen tijd te praten, vooral over den
toestand van de Leij of Voorste Stroom, en het geschil
dat Oisterwijk deswege heeft met Tilburg.

Op mijne zeer drukkende audientie verscheen
in de 1ste plaats en corps de Raad van Oisterwijk; met
de verschillende Heeren onderhield ik mij geminnen
tijd, vooral ook weer over den toestand van de Leij
en het project van Hamel. — Ik deelde den Heeren
als mijne meening mede, dat, als zij de verbetering
wenschten ~~zies~~ ^{zien} tot stand te komen, dat zij dan toch
vooral de hoofdzaak in het oog moesten houden, en
zich niet in allerlei details moesten verdiepen; dat,
als zij steeds naar het betere bleven streven, en dien-
sengevolge het goede, dat te krijgen was, niet accep-
teerden, dat er dan vermoedelijk nooit iets van de
heele zaak zou komen.

Daarna verscheen de Pastoor, vervolgens een Com-
missie uit den Kerkeraad der Nederl. Herv. gemeente,
en tot en de kantorechters uit Tilburg, Verster, de districts-
school.

Oisterwijk.

schoolopziener van Opperwaard, en Wouterman van Oijen, de heraldicus. —

De Heer Hollman kwam weer de belangen van de Koorste Kroon bepleiten; hetzelfde deed een commissie uit de leerlooiers, en later nog een commissie uit de 44ste Afdeling der Noordbrabantse Maatschap, pij van Landbouw. — Deze heeren hadden allen requessten bij zich, welke ik natuurlijk aannam. —

De laatste, die ter audiëntie verscheen was het hoofd der school; deze had echter niets bijzonders te zeggen.

Na de audiëntie kwamen B. en W. weer binnen; we zaten nog wat te praten onder een kop koffie en een beschuit, en toen was het weer tijd om te vertrekken.

Er werd weer een heele stoet gevormd; gelukkig bleven de paarden nu thuis, en gingen de ruiters nu de roet mede. — Met muziek, chineesche kaarsen, Bengaalsch vuur aan alle kanten van den weg, bracht een zee van menschen mij naar het station te Oisterwijk. Daar vond ik weer den gehellen Raad van de gemeente; verder een jongenskoor met chineesche kaarsen; de harmonie; de eerewacht; de bestuurders van de gezelschappen enz. Het personeel was te klein om alles te bevatten.

Er werd te mijner eer door de jongens nog een stuk gezongen; de harmonie blies nog een stukje, en de klein, waarmede ik naar Tilburg vertrok kwam aan. — Groot genoeg natuurlijk voor alle passagiers, die eene dergelijke optocht niet verachten aan en anders stil station als Oisterwijk. —

Oisterwijk vierde den 30^{en} juli feest; het bewees, dat het feest kan vieren. — De menschen hebben gedaan wat zij konden, om mij feestelijk te ontvangen.

De notaris Breda, lid van den gemeenteraad van Oisterwijk, had mij ten eden gevraagd; voor die invisie had ik bedankt.

Hoewel op de administratie van den secretaris, als op die van den ontvanger waren nogal eenige ^{merkingen}

Oisterwijk.

merkingen te maken; ik deed dat schriftelijk bij eenen binnensbrief aan B. en W. —

Den 28^{den} Mei 1900 bracht ik weder een bezoek aan Oisterwijk; dienselfden dag kwam ik ook nog in Udenhout en in Berckel; ik overnachtte en binnende in Tilburg, hotel Deyerman.

In den gang van het nieuw gebouwde raadhuis werd ik ontvangen door den burgemeester, met diens wellevender vleugelmans; de welvanden de Kroon is overleden; ook de secretaris Canters stond daar in den gang, en vroeg mij, of ik te Oisterwijk was gekomen, om het nieuwe Raadhuis eens te zien, waarop ik hem antwoordde, dat zultis ^{zacht} in zinn, dese male het geval was, maar dat hoofddoel van mijn komst was het controleren van de werkzaamheden der secretarie.

Ik vernam van B. en W. dat de oud-burgemeester van Dillewasthuis, hoker de Bruine te Oisterwijk was komen wonen en zich gevestigd had in eene woning van notaris Breda; daardoor waren relaties ontstaan, welke eindigden met het huwelijk van den notaris met eene dochter van diens buurder. — De geboorte van een kindje uit dat huwelijk haalde een lieflijke streep door de rekening van hem, die zich erfgenamen rekendes van notaris Breda, nl. den landbouwklerker Verster, den generaal der cavalerie Uup. perman, en het lid van den gemeenteraad Rijpperda.

Aangerien Rijpperda even oud is als Breda, en zelf geen kinderen heeft, is hij met Breda goede vrienden gebleven.

Hollman is volgens B. en W. een lastige seigneur; zijne oppositie spruit voort uit ruzie met het raadslid Rijpperda. De oorzaak van die ruzie was aan B. en W. niet bekend; maar zooveel is zeker, dat Hollman buurder, dat Rijpperda te veel invloed heeft, dat hij eigenlijk de gehele gemeente regeert; — Hollman trachtte in vroeger jaren tweemaal lid van den gemeenteraad te worden; het mocht hem echter niet gelukken. Volgens den burgemeester is Hollman een knippen man, zijn gevoelendoe het tot blei brengen van eene industriële onderneming

Oisterwijk.

Zieh nieuw gebouwde raadhuis ziet er zeer netjes uit; hoewel nog niet geheel klaar, is het toch voor ± 14 maanden reeds in gebruik genomen. In de raadszaal heeft men de spreuk "Ne Jupiter quidem omnibus" aangebracht; haen ik den burgemeester vroeg, of hij bij onderwijzing wist, doch het zoo naderlijk was, om het eef iedere naard den zin te maken, en daarom die spreuk had laten plaatsen — antwoordde hij doodsmiltend, dat hij van een architect had gehoord, dat aan het brusterdamsche raadhuis die spreuk was aangebracht, en dat hij het zoo'n aardige spreuk had gevonden!

Ik vernam van B. en W. dat het de menschen in Oisterwijk over het algemeen zeer goed gijng; de boeren waren rijk, vooral die uit Vekhoven; het kastele hem eelder maekt om van boerenarbeiders te komen, omdat de arbeiders meest al schommeler worden, en daarmede meer geld verdienen; des winters verdient een boerenarbeider van fl. — tot fl. 25; als hij dorschen maekt, conditioneert hij 's ochtends een borrel en 's middags een glas bier! — Ook de jongere arbeiders gaat er nog al een beetje als grond, merker naar een van de twee steenvens te Hden. — hant, dat is wel jammer, want die ^{jongere} kinderen leeren daar over het algemeen niet veel goeds; maar ze worden er wel goed betaald.

De jaarmarkten waren vroeger alreer bezocht; thans zijn die markten niet veel meer; alles gaat bijna naar Tilburg of den Bosch.

Ik sprak met B. en W. over het weigeren van concessie van de „breyerij“ van een tram naar Tilburg; ik vernam toen van de Heeren, dat men in Oisterwijk ^{op} een tram zag komen; de „breyerij“ bracht eefter vallen een verbinding met Tilburg, en doch nu wilde men in Oisterwijk niet, men wistole per tram zoowel ver. — Borden zijn met Tilburg als met den Bosch; vooral met den Bosch kunnan de zomers vele bezoekers naar Oisterwijk (Zlandsberg). — Om die reden was men voor het plan zoman en tegen het plan van de Breyerij. — Op mijn audientie verscheen een ^{aanwoner}, Schijf; —

Oisterwijk.

hij beklagde zich, dat hij van den burgemeester ^{geene} vergoeding kon krijgen om, bij den bouw van een huis, enkele ma. herhalen op straat te leggen; crangerien hij mij zelf erkende, een vroeger heer in een dergelyk geval de hem opgelegde voorwaarden niet te hebben nagelaten (geen licht 's avonds te hebben ontstoken) gaf ik schouke nog een schroevening toe.

De kantonrechter Verder kwam zijn opwachting spaken in had niets bysonders te vertellen!

De administratie der secretarie lijk nog al te menschen over; notulen van B. en W. waren te sp. daarvoor gehouden; de notulen van meerdere vergaderingen waren niet ge. dekerot. Er ontbrek een register voor inschrijving van aanvragen van Nederla. burgerschap bij den burgemeester.

Register beslispingen volgens de kinderkwet bej. sub. met 1895. Wille vallen in d. ten dergelyken stand waren niet ^{aan} gestreept. Bevolkingsregister waren nog niet ^{bijz. overzigt} ^{afgegrenst} uit de allen van den burgerlijken stand van het ja. 1900.

Den 5 juni 1903 kwam ik weer in Oisterwijk; ik reed van Tilburg naar Haerjesel; van daar naar Oisterwijk; en van daar weer terug naar Tilburg.

Op het raadhuis vond ik den burgemeester met den wethouder Kleijfmaas; de wethouder Kuyper is ziek, en zal wel nooit meer op het raadhuis komen.

B. en W. meenen, dat $\frac{1}{2}$ van de jaarlijks volbrachten huwelijken „men" is; er zullen jaarlijks 3 à 4 onrechtige geboorten zijn, dat is dus ongeveer 3%.

De leden van den gemeenteraad wonen haark allen in de kondergemeente; alleen het raadslid van de Ven woont op Vekhoven. — Men is in Oisterwijk zeer tolerant; daar zijn 2 raadsliden Protestant, nl. de Heeren Preda (notaris) en Kuyperda (ontvanger), terwijl er slechts 40 à 50 Protestanten en 10 Israëlieten in de gemeente waren, terwijl er 3300 Katholieken zijn. — Bij periodieke afbreiding worden de raadsliden meestal bij candidatuatsstelling her. koren; bij vacaturen wordt er gewaarlijks gestemd. — ... gebouwen.

Zieh is wel jammer, dat het raadhuis gebouwd is door ien

Oisterwijk.

die niet voldoende toezicht hield; men droeg den bouwop aan den architect Schoonenberg, iemand uit Oisterwijk. Dese was niet veel bekend voor zijn naam, hervam 'sochtends niet voor 10 meer op het werk. Daar zijn groote gebreken, die alleen met groote kosten te herstellen zijn: zoo heeft men juist een heel nieuw dak moeten maken, omdat het oude zoo lekte!

Voor onderhoud van een gemeenteweg heeft men bij wijze van proef 5000 Udenbutsche klindkens geberigt; daarvan blijkt voldaan te even goed als de Waalklinkers, terwijl de ongelijk veel goedhooper zijn.

Audientie verleend aan Dr. van den Heuvel, die al sinds 20 jaar armee doctor is; hij geniet van de gemeente 1000 en moet daarvoor ook de medicamenten leveren. — Het armbestuur geeft aan de gemeente 1300, als bijdrage in de kosten van den doctor. — De cand. not. Wauters kwam bedanken, omdat ik hem tot secretaris van de gezondheids commissie benoemd had. — De heer Kijppenda kwam de opzichten brengen van den zeer zieken nabaris Breda; verder had hij het over de bijdrage, welke de gemeente geeft aan het Noansche armbestuur. Hij was zeer ingez. worden met het antwoord van G. D. op zijne bleek denige, en vertrouwde, dat de zaak nu verder wel loopen zou.

De Wauterwechter de Balbian Verster kwam eveneens zijne opwachting maken.

Ik heb bij G. van W. sterke aangezichten op het afschaffen van de qualificaties aan de veldwachters. Op die wijze kan de politie niet onafhankelijk zijn! Ik vees, dat de zaak zoo wel zal blijven, tot dat er eens een nieuwe burgemeester komt in Oisterwijk.

De cursus tot het opleiden van behoorlijke schaamma-kers knelt voldoet zeer goed; er nemen 30 jongens aan deel, verdeeld in 2 afdelingen. De beide cursus duurt 5 jaar. —

Er is in Oisterwijk gedwongen winkelvering; vooral voor de schoenmakers. — Behalve de twee opvochtfabrikanten (van Venter en van Brandaach) hebben alle 3 anderen een winkel. — De klachten over die gedwongen winkelvering van de zijde van het werkvolk waren

Oisterwijk.

vroeger erger dan nu; zouden de menschen geleerd hebben te kunnen in hun ongelukkig lot!

De gementesecretaris Canters schijnt meer werk van de secretarie te maken dan vroeger; het gemeentewerk zag er zelfs zeer goed uit. — Verdijk heeft nog de zich later bij mij dat de secretaris hem zoo hardoch behandeld had, ten bij de gemeente administratie moest nagaan. — Ephemel in orde is de administratie van den secretaris echter niet; zoo zag ik mij o. a. in Mei 1903 gedwongen, een zeer kraas sen brief aan den burgemeester te schrijven, omdat deze de voordrachten tot leden van den Raad van Beroep, niet had opgezonden aan Gedepr. Staten. Ik ziede bij mijn bezoek op 5 Juni 1903 aan den burgemeester, toen deze zijne excuses maakte over den bejaanen fout, dat ik hem zoudn kraas sen brief had geschreven. Om hem sterk te maken tegenover den secretaris, om het hem gemakkelijker te maken, den secretaris tot zijn plicht te brengen.

Den 10 April 1904 kwam ik weer in Oisterwijk; ik was eerst in Udenhout geweest, en later in Berckel; via Udenhout keerde ik 's avonds na den Wasch terug.

Ik verleende audientie aan het Raadslid Kijppenda, die het in den plaats niet had kunnen volhouden, endaarom weer verhuisd was naar Oisterwijk; hij vroeg steun van het herstel van een mooi oud trapgehelt; hulp van een ambtelijke man van den G. W. om de riolering van de gemeente in orde te brengen; — aan secretaris Canters, die zijne koming tegenover armbestuur van de drankwet inspectie had te verdedigen; — aan Mr. de Balbian Verster, en aan den heer van Oppenraay, die kunne opwachting kwamen maken.

Bij mijn komst op het Raadhuis begon ik met den secretaris Canters ongemakkelijk de les te lezen, omdat hij bij mijn vorig bezoek Verdijk zoo onhebbelijk behandeld had, afne hemmer natuurlijk! zich daarvan niets te kunnen herinneren.

Overal door invloed van de Paulus vereeniging is het drankmisbruik zoo veel als het drankgebruik zeer veel

Oisterwijk.

minder geworden; vooral in de bierhuizen komt nog clandestien drankgebruik voor.

De moraliteit der bevolking staat laag; gedwongen huwelijken komen weinig voor; drukkige geboorten eenpk per jaar.

Het nieuwe Raadhuis blijft goed voldoen; als de afvoer van het drinkwater in drinkputten grondig in orde zal gemaakt zijn, dan zullen daarmee de laatste gebreken. Door een slecht toezicht bij den bouw van het Raadhuis ontstaan, hersteld zijn.

De klinkers uit de fabrieken van Weyers en Swaegen makers blijven op de wegen sietnemend voldoen; men acht ze even goed als de Waalklinkers. — Ipkel anders is het met de klinkers uit de steenfabriek „Wilhelmina“ te Oisterwijk (eigenaren van de Schoot, Jansen en de Jong). — Ook met die klinkers nam men een proef; het is bedraevend, zoo slecht als die stenen zich hielden.

De qualificaties van de veldwachters zijn thans gelukkig afgeschaft; het bedrag dier qualificaties werd bij het traktement geleegd.

De cursus tot het opleiden van schoenmakers blijft zeer goed voldoen; daarvan wordt door zeer velen een nuttig gebruik gemaakt.

Zoekel er in Oisterwijk veel gedwongen winkelnering is, bestaat die toch niet in zoo erge mate, dat daarover klachten bij V. en W. inskwamen.

Ik onderhield mij met den burgemeester en met wethouder Baanalter; deze werd benoemd in de plaats van Kleijmans. Baanalter schijnt vroeger in heiden in zaken te zijn geweest; hij sprak echt heidsch, hij vond het noodig, mij een glas Madeira te schenken, van het bekendste Madeira afkomstig!

Wethouder Kiepers, die bij mijn bezoek in 1903 ziek was, was ook nu weer wegens ziekte afwezig.

Den 5 April 1911 bezocht ik Udenhout, Berkel en Oisterwijk; ik kwam per spoor naar Oisterwijk Udenhout, en nam daar vervolgens weer den trein naar den Bosch.

Ik verleende audientie aan het Raadslid Baanalter.

Oisterwijk.

(in 1904 wethouder) en aan de Verhaeven. Deze laatste deelde mij mede, dat hij een concurrent had, de Vlaemel(?), die sinds een paar jaren in Oisterwijk was; hij had hem nog nooit gesproken!

Baan V. en W. geroept, dat, wanneer men bestuurbare voorlichting noodig had bij de ordening van het oudarchief, de Shell zelder bereid zou zijn, die te versieren.

Het landgoed „Wooep Vlaeme“ behoorde aan de Gremyter te 's Bosch, en werd gekocht door Ribbier. Belleter te Utrecht; de Gremyter was 15 jaren eigenaar geweest, en had het schaap vrijwel gesloten, toen hij er zich van ontdoed.

De Paulus vereeniging heeft een eigen spaarbank, waarop \pm 15.000 staat; er wordt 3% rente betaald; de kapelaan bekeert dat geld. Ik heb eenigen twijfel geopperd, of het wel goed was, dergelijke spaarbanken onder dergelijk bestuur op te richten, wanneer men een Rijks post spaarbank had, van welke men zich kan bedienen.

Het gaat de schoenfabrikanten slecht. Van den sigarenfabrikant Klarners vertelde men weinig goeds; hij had kans gezien in korte jaren verschillende con. pagynonns schoon uit te schudden. —

De Raadsverkiezingen worden sterk bestreden; er wordt veel met geld = verlet dagloon - gewerkt, welk geld dan later in drank wordt omgezet.

Het Raadhuis houdt zich thans goed; de afvoer van water is thans goed geregeld.

Er is geen cursus tot opleiding van schoenmakers; wel hoepst men te komen tot de oprichting van een vak school; thans bestaat alleen een teeken cursus, waar dus modellen een geteekend worden.

Gedwongen winkelnering heeft thans niet veel meer te betekenen; de werklidende vakorganisatie werkte die tegen.

Drankmisbruik komt weinig voor; in de bierhuizen wordt weinig clandestien gebruikt; drankgebruik neemt af.

Allen, die ik sprak roemden ons strijd de keuze van den nieuwen burgemeester; zij schijnt dus wel een goeden indruk te maken! Het Raadslid Baanalter beklagde zijn epijk, als wethouder bedanlet te hebben; met deze burgemeester zou hij gaarne samenwerken hebben! —

Oisterwijk.

Den 29 Mei 1916 bezocht ik per auto van uit den Bosch de gemeenten Oisterwijk en ~~Bergambacht~~ Berkel. Bergambacht de Keyser maakt beslist een open den indruk; hij geeft zich blijbaar veel moeite en schijnt mij de rechte man op de rechte plaats.

Volkschool voor schoenmakers werkt openbaar; het kan echter nog beter; thans gaat de 1ste leeraar weer weg; hij is moeilijk te vervangen. De cursus duurt drie jaar, maar er zijn bijna geen leerlingen voor het derde leerjaar; ze gaan van tevoren al naar de fabriek.

Er is gebrek aan arbeidskrachten; de loonen zijn sterk geresen in den laatste tijd. Vooral de heeren kunnen geen arbeiders krijgen. — Gedwongen win. Ketting bestaat niet meer.

De firma Kaufmann (Blamberg en Elberfeld met een succursale in Rotterdam) gaat een grote leerloosheid bejinnen in Oisterwijk.

Van de tramplannen Vertheim-Coenters zal wel niets komen; de heeren kunnen het spel niet vinden.

Hollman van zijn eerste proces tegen Tilburg in zake de Voerse stroom. Hem werd fl. — schadevergoeding per dag toegelend. Begon hem een tweede proces om de gelibde schade vergoed te krijgen.

Hem werd ~~de~~ schade van fl. 2000. toegelend. — Hij bracht thans alle kintuinen er toe te brengen, om ook hemzelfs tegen Tilburg te procederen.

Tilburg vindt het op het oogenblik nog voordeliger om te procederen en schadevergoeding te betalen dan kostbare werken te maken.

Bij raadsverkiezingen wordt nog met geld (2000 naamd voor ~~de~~ werket) gekrukt.

Het verblozenfonds kostte ind 1915 fl. 200 aan gemeente.

De bluisfabrik (Blamers) maakt uitsluitend dure sigaren; de goedkope sigaren, die de fabriek levert, koopt zij reuk van andere fabriekanten.

De markten in Oisterwijk beheren niets.

Oisterwijk

Den 25 Augustus 1920 kwam ik weer in Oisterwijk.

De raadsverkiezingen 1919 brachten zeven nieuwe raadsleden, waaronder 1 S.D.A.B. er en 3 arbeiders. Blauwel er hard gekredie is, schijnt er toch geen wrok te zijn blijven zitten. — Volgens den burgemeester gaat het heel goed in den raad; op besadigde gepaste wijze verdedigen de arbeiders en de S.D.A.B. er thans bejusse. Den. West laatste - A. Boons - is pas lid geworden van het hoofdbestuur der S.D.A.B. er moet zich in die opzichtsheid te Amsterdam vestigen; dan komt er geen S.D.A.B. er in zijn plaats; nr 2 van de socialistische lijst is in België gaan wonen.

Ook hier groot gebrek aan woningen; dit jaar komen 59 nieuwe arbeiderswoningen klaar; aan de gemeente kost dat jaarlijks fl. 3000.

De processen in zake de vuilwaterquaestie te Tilburg zijn voor een goed deel geëindigd. Thans heeft hij Hollman meer iets nieuws gevonden: hij heeft door een stroomman een actie tot schadevergoeding doen instellen wegens verontreiniging van de lucht! men ziet begrijpelijkere wijze met groote belangstelling den uitslag van dit proces te gemaet.

Gemeente heeft op het moment fl. 36.000 = 2 1/2% hoofdelijken onslag; de financiële toestand is zorgelijk, omdat de inkomsten van de ingezetenen bijna uitsluitend uit bedrijf voortkomen.

De loonlijzen met 240 arbeiders gaan slecht; ± 40 arbeiders werden ontslagen.

De schraefabriek met 30 arbeiders gaan minder goed; doch zijn alle arbeiders nog aan het werk.

De sigarenfabriek gaat heel slecht; van de 150 arbeiders werlden er nog ± 25; van de anderen werden er op het moment een klein aantal door gemeente onderhouden.

De volkschool voor schoenmakers beantwoort niet aan de behoeften; de leerlingen leeren daar het schoen maken in plaats van

Oisterwijk

het machinaal schoen maken; de leerlingen (slechts of in getal) kennen nog niets van het bedrijf. Wanneer ze later in een fabriek te werk gesteld worden.

Het veemdelingen verkeer brengt aan Oisterwijk nog al veel voordeel; daar is dit jaar een groot hotel bij gekomen; men meent, dat in gedurende het seizoen (± 100 dagen) gemiddeld een hachtigtal veemdelingen in Oisterwijk zullen zijn; persion prijs $\text{f} 10 - \text{f} 12$.

Den 10^{den} juni 1924 kwam ik weer in Oisterwijk. Burgemeester Verwilt is daar nu sinds 2 jaar in functie, en heeft daar in dien tijd veel knopde geleid. Het Raadhuis verbouwd, de secretarie naar beneden laten verhuizen en daar behoorlijk ingericht. De zeer verwaarloosde administratie bijgebrakt en goed op orde gebracht.

In zijn strijd tegen personen is hij niet altijd even gelukkig; hij liet secretaris Lambert niet vervalt ontslaan; de kiezers kozen hem tot Raadslid. De gemeente geneesheer de Saen kreeg als zodanig vervalt ontslag, in verband met de ipswering van de wijze arts en keuse; - daarmede kreeg Verwilt hem tot vijand.

Secretarie ambtenaar Kreyten werd als zodanig ontslagen toen men ontdekt had dat hij aan hofinger was van een communistisch stelsel; Kreyten kwam daartegen in hooger beroep. De koninklijke beslissing moet nog vallen.

Woningnood groot. Een woningbouw vereeniging boeude er 56; deze kosten jaarlijks aan gemeente $\text{f} 3000$. - Dan komen er 50 in een complex, daaraan betaalt het vijfde fonds per du $\text{f} 15000$; de leerfabriek $\text{f} 3000$; en de gemeente $\text{f} 2000$. - Dan komen er nog hier en daar verspreid 50 woningen, waarvan gemeente weer $\text{f} 2000$. - betaalt.

Van de elf Raadsleden zijn er 3 arbeider.

Oisterwijk

3 landbouwer en 5 burger. Het gaat goed in den Raad. In de gemeente zijn geen partijschappen. Tegen den vleeschkeuringdienst heeft men geen andere bezwaren dan dat die wat duur is; men acht die zeer nuttig.

Hoewel de Boerenstand niet talrijk vertegenwoordigd is, laat men een landbouwcursus geven om te voldoen aan de strekking van het leeraat van Loth, waarent men jaarlijks $\text{f} 1100$. - betaalt.

Indo de leerfabriek die grote vlucht nam, heeft men niet meer met werkloosheid te kampen.

Oisterwijk onderwend veel hinder en schade van het vuile water uit Tilburg; tot nu toe moest gemeente Tilburg deswege waachters rechtterlijk vormis ruim 2 ton aan schadevergoeding betalen.

Slecht drinkwater; men zou gaarne met Holenhou in Berkel een drinkwaterleiding oprichten.

De warenkeuringdienst werkt nuttig, werkt vooral preventief.

In zake de kwestie Wilson, overname gasfabriek door gemeente, heeft de gemeente als arbiter gennamen Ingenieur van Uden uit Breda, en voor de cijfers accountant Sparrus. - van Uden zal wel niet erg zijn best doen om het gas te doen vervangen door electriciteit!

Sinds 1 Januari 1924 wordt op de valeschool voor schoenmakers het machinaal schoen maken onderwezen.

Holler en Oppenheimer hadden een leerfabriek in Schaatsburg. Na den oorlog werd de fabriek geconfisquerd door het Fransche Gouvernement; kregen $\text{f} 40.000.000$ schadevergoeding. - Zij namen in Oisterwijk de fabriek van Kaufmann over, en breidden die voortdurend uit. Zij zullen dat vermaledijkte nog veel eenige jaren blijven doen. Ze hebben thans een fabrieksterrein van 15 H. t. Ze verbouwen in 1923 voor een half miljoen; dit jaar wordt er een kantoorgebouw gezet van een ton, en een leder magazijn

* welke op de oorlogsschuldverrekening werden opgenomen en door Duitschland moeten betaald worden!!

Oisterwijk

van f. 80.000. Zij keeren geen dividend uit; alles blijft in de zaak zitten. Is eene dochter onderneming van de Amsterdamsche leder maatschappij.

Ook deze fabriek heeft hare veel water moeilijkheden, op het moment 2000 l^3 per dag. Dit ~~was~~ zal thans gesuiverd worden volgens systeem Kesser (Bureau voor drinkwaterleiding te 's Hage) en dan door een ~~4000~~⁴⁰⁰⁰ l^3 lang riool langs de spoor baan afgebracht worden op de Voorste Schaarn. — Fabriek loost het me toe door de Kuipersloop in de richting van Kanant Bosch - Drongelen, verontreinigt de slaten langs het weiland van Dr. Slaek; dese vraeg f. 100 per dag schade vergoeding; eische door Rechtbank grootendels ingewilligd. — Thans heeft Dr. Slaek met fabriek een convenant gesloten, dat de plannen Kesser voor den 1 Mei 1925 uitgeroerd moeten zijn; in dat geval doet Dr. Slaek helemaal afstand van zijn recht op schade vergoeding; het is hem niet om het geld te doen, maar om zuiver drinkwater voor zijn veen! —

Den 12 Juni d. a. v. ging ik nogmaals naar Oisterwijk, dit maal om de grootel. leer fabriek te zien. Ik werd daar ontvangen door den directeur, ~~v. d. A.~~ van der Aa, en door den hoofdoperat. Kommissaris Weyl, die daarvoor expres uit Amsterdam was over gekomen. Mijn bezoek duurde van 2 tot 5 uur; tot in al puntjes heb ik alles bekeken. Er worden dagelijks 4000 kalfs vellen bereid, en 300 Java huiden. Leer maakt leer in alle mogelijke kleuren en tinten, al naar de markt vraegt; van het product moet 70% tot 90% naar het buitenland geexporteerd. — Men is bezig met eene groote installatie voor lak leder; over een maand of drie haapt men met het vervaardigen van lakken te beginnen. — Op het moment werken er \pm 500 menschen, die gemiddeld f. 27 in 5 daegen — des Zaterdag wordt er niet gewerkt — verdienen. —

Om het veile water te zuiveren en gesuiverd af te voeren gaf men — voor een goed deel voor kostbare p. v. v. n. — tot me toe f. 140.000 uit.